

MET JEANNE AAN DE SLAG IN DE KLAS

Aan de slag met het verhaal

Nu jullie in leper letterlijk in Jeannes voetsporen wandelden, maakte het verhaal wellicht wat los bij de leerlingen. Het herinneringsboekje (zie hier onder) en deze naverwerking bieden een manier om Jeannes levensverhaal een plek te geven. Anderzijds vormt dit vluchtverhaal het opstapje om met de klas na te denken over oorlog en vrede vandaag. Uiteraard kunnen de opdrachten aangepast worden volgens het niveau van de leerlingen.

Herinneringsboekje Jeanne Mesdom

In de museumshop van het *In Flanders Fields Museum* vind je het herinneringsboekje rond Jeanne Mesdom terug (€4). In deze mooi geïllustreerde uitgave kan je het volledige verhaal van Jeanne herbeleven. Ideaal voor wie er na de wandeling in de klas rond wil werken.

Leerdoelen

Aan de hand van het herinneringsboekje en de naverwerking willen we de leerlingen belangstelling laten tonen voor het verleden, heden en de toekomst, hier en elders. Vervolgens willen we de leerlingen met dit vluchtverhaal empathie laten betonen voor historische en actuele feiten en problemen in de wereld waarbij aan mensen leed berokkend werd door menselijke gedragingen als uitbuiting, onverdraagzaamheid en oorlog. Ze kunnen illustreren op welke wijze internationale organisaties ernaar streven om het welzijn en/of de vrede in de wereld te bevorderen.

De leerlingen worden gestimuleerd om zich in te leven in andere levensomstandigheden zonder daarbij de historische context uit het oog te verliezen. Ze kunnen kritisch zijn en hun eigen mening formuleren. Ze worden gestimuleerd om een positieve maatschappelijke bijdrage te leveren.

In de bijlage vind je de volledige lijst van leerplandoelstellingen die aan bod komen tijdens het behandelen van Jeannes verhaal.

Opdrachten bij het verhaal van Jeanne

- ◇ Ga na de wandeling in de groep na wat de leerlingen het meest aangreep? Welke gevoelens bracht het vluchtverhaal van Jeanne bij hen teweeg?
- ◇ Laat de kinderen zelf op zoek gaan naar de verklaring voor een aantal moeilijke woorden in het herinneringsboekje: mobilisatie, ultimatum, loopgraven, shrapnells, tyfus...
- ◇ *“Vlug kinderen neem elk jullie pakje! Maar de pakjes lagen bedolven onder ‘t glas. Niemand wist nog wat hij meenam. Een klein karretje werd geladen, de helft werd vergeten.”*

Stel dat jij, net zoals Jeanne, snel een pakje moet maken om te vluchten, wat neem jij dan mee en wat laat je thuis?

Suggestie: Laat kinderen de voorwerpen meebrengen naar de klas.

- ◇ Jeanne komt na leper nog op een aantal andere plaatsen tijdens haar vlucht. Teken de vluchtroute die Jeanne heeft afgelegd uit op een kaart.

Suggestie: laat de leerlingen uitrekenen hoeveel kilometer dat in totaal is (via Google maps of via een fysieke kaart met legende)

- ◇ Als Jeanne toen een tekening kon maken over haar vlucht, wat zou ze volgens jou getekend hebben?

Suggestie: laat de kinderen in Jeannes' naam een tekening maken.

Een oorlog die niet over gaat...

Ook vandaag moeten duizenden gezinnen hun 'pakje' maken en op zoek gaan naar een veiligere plek. In amper vijf jaar heeft de oorlog zeven miljoen Syrische kinderen (bron: UNICEF 15/03/2016) in ernstige moeilijkheden gebracht. Dat is meer dan de helft van het aantal inwoners in België! **Meer dan 16.600 niet-begeleide kinderen** zijn zelfs op eigen houtje de grens overgestoken. Aan de hand van een aantal opdrachten rond hedendaagse conflicten willen we aantonen dat Jeanne verhaal nog steeds brandend actueel is.

De asielaanvragen in België tonen hoeveel mensen elke dag nog op zoek zijn naar een nieuwe, veilige thuis: 2017: 14910, 2016: 18710, 2015: 44760... Ook in 2018 moeten we er dus alles aan doen om te zorgen dat de conflicten in de wereld op een geweldloze manier opgelost kunnen raken. Hoe kunnen wij helpen?

Praat met elkaar

In vele Belgische klassen zitten kinderen die uit conflictgebieden afkomstig zijn. Het is niet altijd gemakkelijk om les te geven over zo'n moeilijk onderwerp. Maar het loont vast de moeite. En gelukkig bestaan er verschillende hulplijnen.

Misschien is een leerling bereid om zijn of haar verhaal te brengen?

Mogelijke vragen?

- ◇ Wil je de klas iets vertellen over je gezin: waar woonden jullie, met hoeveel zijn jullie thuis, welke fijne gewoontes zijn typisch voor jouw familie?
- ◇ Welke persoonlijke spulletjes kon jij meenemen?
- ◇ Had jij een uitlaatklep - een manier waarop je de oorlog even van je af kon zetten?
- ◇ Langs welke landen ging jullie vlucht voor je in België terecht kwam (misschien kan dit ook eens op een kaart uitgestippeld worden?)...
- ◇ Waar werd je in België eerst opgevangen?
- ◇ Vertel de klas wat de moeilijkste aanpassingen waren eens je in België woonde?
- ◇ Voel je je nu al een beetje thuis in België?
- ◇ Hoop je dat je ooit kunt terugkeren, als de oorlog voorbij is?
- ◇ In welk(e) land(en) woont de rest van je familie nu?
- ◇ Hebben de andere leerlingen nog vragen?
- ◇ Zien ze gelijkenissen tussen het verhaal van Jeanne en het verhaal van de klasgenoot?

Tips?

- ◇ <https://www.klasse.be/7126/vluchtelingen-klas-redder-wegwijzer-steunpilaar/>
- ◇ <https://www.klasse.be/7183/vragen-rond-asielzoekers-klas-hulp-nodig/>
- ◇ <https://www.studioglobo.be/nl/article/thema-vluchtelingen-de-klas>
- ◇ <http://herinneringseducatie.be/dossier-en-plots-zit-er-een-vluchteling-in-je-klas/>
- ◇ http://www.vluchtelingendienst.be/files/s/363/file/Informatie_school_en_kindvluchteling_def%281%29.pdf

In de klas?

- ◇ Inleefmodule: <http://vluchtelingen.eo.nl/>

Geef om elkaar

Save the Children

Save the Children redt wereldwijd de levens, de dromen en de toekomst van kinderen met medische zorg, onderwijs en betere leefomstandigheden. In hun 90-jarig bestaan zijn ze uitgegroeid tot 's werelds grootste onafhankelijke kinderrechtenorganisatie. Op onderstaande websites vind je tekeningen die Syrische vluchtelingenkinderen maakten in het centraal station van Milaan eens ze Italië bereikten. Er zijn tekeningen die aantonen wat de kinderen doorstonden, alsook hun emotionele problemen aanstippen. Andere tekeningen werpen een blik op hoe mooi hun land was toen er nog geen oorlog was, niet altijd een plek van wreedheden maar met groen, water en sereniteit.

- ◇ <https://turksemedia.nl/syrische-kinderen-tekenen-verschrikkingen-van-de-oorlog-en-hun-vlucht/>
- ◇ <https://www.panorama.it/cultura/arte-idee/save-the-children-segni-indelebili-milano-mostra/#gallery-0=slide-9>

Suggestie: Kies er een aantal foto's uit en laat de kinderen omschrijven wat ze zien. Misschien maken de leerlingen soortgelijke tekeningen rond het vluchtverhaal van Jeanne.

Luister naar elkaar

Op onderstaande website worden verhalen van gevluchte gezinnen verzameld. Velen komen na de militaire oorlog in een administratieve nachtmerrie terecht, omdat het heel lang onzeker is of hun asielaanvraag wordt goedgekeurd. In veel verhalen leven gezinsleden van elkaar gescheiden.

- ◇ <https://www.vluchtelingenwerk.be/verhalen>

Mogelijke vragen?

- ◇ Hoe zou jij je voelen als je mama of papa plots in een ver land verblijft, in de hoop dat hij/zij zo je gezin in veiligheid kan brengen?
- ◇ Welk gevoel leeft bij jou wanneer je hoort over de gevaarlijke bootreizen?
- ◇ Zou er een manier zijn om de mensen uit oorlogsgebieden veilig naar Europa te brengen?
- ◇ Waarom zouden sommige Europeanen tegen zo'n veilige overstek zijn? Wat is jouw mening?
- ◇ Soms worden kinderen alleen naar Europa gestuurd, zonder volwassen begeleiding. Hoe komt dit, denk je?
- ◇ Vind jij dat alle gezinnen die door de vlucht van elkaar gescheiden zijn, zo snel mogelijk weer samengebracht moeten worden?
- ◇ Hoe kunnen we tegengaan dat sommige gezinnen een minderjarige alleen op pad sturen uit hoop om in Europa voor het hele gezin asiel te krijgen?
- ◇ Sommige Europeanen vinden dat alle mensen uit oorlogslanden in een buurland waar er geen oorlog is, moeten verblijven en niet meteen naar Europa mogen doorreizen. Zodra je in een land aankomt, waar er geen oorlog is, ben je veilig, vinden zij. Heb je op het nieuws al iets gehoord over problemen in opvangcentra in de buurlanden van de oorlogsgebieden? (bv. Turkije, Libië?)

Leer elkaar beter kennen

Op **Memorydate** ontmoeten jongeren van diverse origine elkaar op een herinneringsplek uit WO I. We gebruiken deze oorlog als kapstok om hun kritische zin aan te wakkeren en onverschilligheid tegen te gaan. Door in het verleden te duiken, denken we ook na over vandaag en de toekomst.

- ◇ <https://www.west-vlaanderen.be/voor-scholen/educatief-aanbod/wereldoorlog-i/herinneringseducatie-secundair-onderwijs>

Misschien lijkt een klasbezoek **aan een opvangcentrum voor asielzoekers** je de beste manier om de leerlingen kennis te laten maken met kinderen op de vlucht voor oorlog.

- ◇ <https://www.rodekruis.be/wat-doen-we/hulp-wereldwijd/opvang-asielzoekers/onze-opvangcentra/>
- ◇ <https://www.klascement.net/docs/14631/?previous>

Voel met elkaar mee

Over de hele wereld groeien ook vandaag miljoenen kinderen op in oorlog. Kinderen die in oorlogsgebied leven, hebben het vaak heel moeilijk. Ze hebben last van de vreselijke dingen die ze zien, horen of voelen. Veel kinderen kunnen niet normaal kind zijn. Ze zijn boos, bang en verdrietig. Door wat ze hebben meegemaakt, vertrouwen ze andere mensen niet meer zo goed. Hierdoor willen sommige kinderen niet meer met elkaar spelen. Vaak kunnen ze niet naar school, niet buiten spelen of moeten ze op de vlucht voor het geweld.

Ook als er niet meer wordt gevochten, is het vaak nog geen pretje. Kinderen worden gedwongen om op het land of in de mijnen te werken. Ze moeten dingen doen die niet goed voor ze zijn en die ze niet willen. Ze zijn vaak niet veilig op straat, omdat er meestal geen politie is of omdat volwassenen hen slaan of misbruiken.

War Child zorgt ervoor dat kinderen op een veilige plek kunnen spelen, sporten, leren, muziek maken, dansen, tekenen, toneel spelen, enz. Allemaal activiteiten die voor ons eigenlijk heel gewoon zijn. Hierdoor voelen de kinderen zich weer goed. Ze vergeten hun angst en verdriet even. Ze krijgen weer zelfvertrouwen en leren omgaan met andere kinderen.

Maak kennis met War Child en enkele vluchtelingenkinderen

- ◇ Het verhaal van de 13-jarige Maryam, gevlucht uit Syrië - een reportage van kidsambassadeur Jetske Van Den Elsen in Libanon
<https://www.youtube.com/watch?t=148&v=3dUtyvrWsSM>
- ◇ Het verhaal van Ahmad (12 jaar) En Karim (10 jaar), Gevlucht Uit Syrië - reportage van kidsambassadeur Jetske Van Den Elsen in Libanon
<https://www.youtube.com/watch?v=tJnG9YzuZPk>
- ◇ Het verhaal van Firaz (14 jaar), gevlucht uit Syrië - een reportage van kidsambassadeur Jetske Van Den Elsen in Libanon
<https://www.youtube.com/watch?v=0SWRFduLIM>

De Ieperse Vredesprijs

Ieper werd helemaal vernietigd tijdens WO I. Na de wapenstilstand geloofde men dat er geen oorlogen meer zouden volgen, omdat nu duidelijk gebleken was hoe zinloos al dat geweld was. Helaas, één blik op het journaal en dan zien we dat dit eigenlijk een leugen was. Net omwille van dit oorlogsverleden en van vanuit de gedachte 'dit willen we nooit meer!!!', draagt Ieper nu de naam 'Vredesstad'.

Om de drie jaar wordt de Vredesprijs er uitgereikt door de Ieperse **jeugd**. Ze kunnen kiezen uit organisaties of personen die hun steentje bijdragen om de vrede dichterbij te brengen of om het welzijn van mensen in oorlogsgebieden te vrijwaren. Zo kreeg de Nederlandse organisatie War Child in 2002 de Ieperse Vredesprijs.

War Child en het Droommuseum van Dre

In onze museumgids voor kinderen 'Het Droommuseum van Dre' komen Vredespijswinnaars of genomineerden aan het woord, zo ook War Child. In het hoofdstuk rond uniformen schrijft Michaël een brief aan de klas van Dre. Michaël is een jongen uit Sierra Leone, een land in West-Afrika. Toen hij 8 jaar was moest hij kindsoldaat worden.

Het Droommuseum van Dre werd geschreven voor kinderen van over de hele wereld, door auteurs die zelf als kind opgroeiden in de frontstreek rond Ieper. Met *Het droommuseum van Dre* kunnen jongeren een bezoek aan het Ieperse museum op een boeiende manier voorbereiden of herbeleven.

Bijlage

Eindtermen

◇ MM ET 3.8

De leerlingen kunnen aan de hand van een voorbeeld illustreren dat een actuele toestand, die voor kinderen herkenbaar is, en die door de geschiedenis beïnvloed werd, vroeger anders was en in de loop der tijden evolueert.

◇ MM ET 3.9*

De leerlingen tonen belangstelling voor het verleden, heden en de toekomst, hier en elders.

◇ MM ET 3.10*

De leerlingen beseffen dat er een onderscheid is tussen een mening over een historisch feit en het feit zelf.

⇒ Concretisering Zill

Oriëntatie op tijd: Ik ben nieuwsgierig naar evolutie en ontwikkel historisch besef.

Ik kan tijd inschatten, plannen en ordenen.

OW ti1	Zich bewust worden van de persoonlijke en culturele beleving van tijd	
OW ti3	Gebeurtenissen uit het eigen leven en uit de geschiedenis verkennen en in de tijd situeren	
OW ti4	Vaststellen en uitdrukken hoe de geschiedenis doorwerkt in de samenleving van vandaag en morgen en hoe je als mens deel uitmaakt van de geschiedenis	Jeanne Mesdom
OW ti6	Zich ervan bewust worden dat er een verschil is tussen wat historisch is gebeurd en meningen over wat er is gebeurd	Jeanne Mesdom
OW ti7	Ervaren, onderzoeken, vaststellen en uitdrukken waarom mensen sporen en verhalen uit hun leefwereld, die inzicht geven en herinneren aan een gedeeld verleden, bewaren	Jeanne Mesdom

⇒ Concretisering GO!

WO LPD Historische tijd 3.4.5:

22) Actuele toestanden over de eigen omgeving, die voor kinderen herkenbaar zijn, aan de hand van gepaste bronnen vergelijken met toestanden uit het verleden.

25) Enkele actuele toestanden en gebeurtenissen relateren aan het verleden.

30) Aan de hand van eenvoudig, aan hun niveau aangepast bronnenmateriaal, aspecten van het leven van mensen vroeger reconstrueren.

35) Aangeven dat over een historisch feit verschillende interpretaties mogelijk zijn.